

WEEMOEDIG, NIET ZONDER HOOP EN VERTROUWEN ***(meditatie voor Allerheiligen en Allerzielen)***

Bij de begrafenis besepte je het nog niet. Er waren nog veel medelevende mensen om je heen. En in de eerste weken daarna had je nog zoveel praktische zaken te regelen. Maar naarmate de tijd vorderde werd het alsmear stiller. “*Het leven gaat door,*” zeggen de mensen – en ze hebben nog gelijk ook.

Rouwen

En meer en meer besepte je dat niemand in jouw plaats je moeilijke weg kon gaan. Alleen gaan slapen en nog uren wakker liggen. Wakker worden, en je realiseren dat er niemand naast je ligt of dat de kinderkamer leeg is. Een lege plaats aan tafel. Geen zin hebben om voor jezelf te zorgen. En die kleren, wat doen we daarmee? Een goede sigaar of het bekende parfum ruiken, en meteen ging de herinnering als een pijscheut door je heen. Jawel, het gemis voel je in de kleine verborgen details van het gewone leven. ’s Avonds bij goed weer zaten wij altijd op die bank in het park, en nu niet meer. Alleen op bezoek bij familie en kennissen. Zachtjes tegen hem of haar praten bij het graf. Wenend in slaap vallen. Soms je dierbare tegenkomen in je nachtelijke dromen. Een eerste keer alleen de vakantie doorkomen. Kerstmis bij familie of vrienden, maar wel zonder je dierbare. Nieuwjaar misschien alleen. En vandaag zou hij (of zij) verjaren.

Hoe herkenbaar is dit allemaal voor ons allemaal. Het alledaagse samenleven weeft mensen met ontelbare ragfijne onzichtbare draadjes aan elkaar. Na het overlijden moeten die één voor één weer losgemaakt worden. En dat is de pijn die we voelen. Tot zij zachter wordt, en uitmondt in een weemoedige herinnering. De tijd heelt alle wonden, zegt men dan. Inderdaad, de wonden genezen ... maar littekens blijven.

Herdenken

Dat alles is “rouwen”. Dat is: loslaten wat je niet kon vasthouden. Hoe je dat doet, aan welk ritme je dat doet, welke moeite het je kost, of je er nu veel over praat of niet, hoe dikwijls je het graf bezoekt of misschien helemaal niet, of de overledene nog dicht bij je stond of misschien niet meer: dat verschilt van mens tot mens.

Ook in het voorbije jaar moesten meerdere families van onze gemeenschap die weg opgaan. Hun overledenen gedenken wij speciaal in de viering van Allerheiligen. En deze families willen wij allen tot steun zijn, vanuit een oprecht en respectvol meevoelen. De meesten van ons weten uit ervaring wat het is iemand te verliezen. Want wie van ons heeft nog nooit aan het graf van een zeer dierbare gestaan?

Inderdaad, op Allerheiligen en in de daaropvolgende dagen herdenken wij allen die ooit in de geschiedenis zijn overleden. Allen die, met de dichterlijke woorden van Huub Oosterhuis, de weg zijn gegaan van alle zaad. Een onoverzienbare massa van mensen. Bejaarden, mensen in de volle bloei van hun leven, kinderen en baby’s, mannen en vrouwen.

Rond de troon van het Lam

De eerste lezing van Allerheiligen verhaalt ons een visioen uit het laatste boek van het Nieuwe Testament, de Openbaring van de apostel Johannes. Het schetst zulke onoverzienbare mensen-zee die staat rond de troon. Zij komen uit de verdrukking, zegt de lezing, en hebben hun kleren gewassen in het bloed van het Lam. Dat lam is natuurlijk Christus.

Laat dit Bijbelse visioen een visioen zijn, en laat de beelden van dit visioen ook beelden zijn en geen letterlijke beschrijving van de werkelijkheid. Het onzegbare, het onbeschrijflijke, kan alleen maar in zulke symbolen gezegd worden. Hoe moeten we het anders zeggen dan in beelden?

Belangrijker dan de beelden zelf, is wat zij bij ons uitwerken. Wie zijn die heiligen rond de troon van het Lam? Het zijn alle heiligen samen die wij vandaag vieren. Wat is Allerheiligen? Wat is heilig zijn? Het heeft niet onmiddellijk en op de eerste plaats te maken met het naleven van morele gedragscodes. Heilig zijn zij die “*hun kleren hebben gewassen in het bloed van het Lam*”. Heilig zijn zij die zich in leven en sterven overgeleverd hebben aan de onvoorwaardelijke liefde Gods. Die ten diepste, over alle gebrokenheid en zelfs over de dood heen, hebben geleefd uit de bron, en die van daaruit vruchten van liefde hebben opgebracht. De dood heeft hen niet in het absurde “niets” gestort, integendeel. Dankzij God zelve, die trouw is en over alles heen de rots blijft waarop mensen hun leven en ook hun sterven kunnen bouwen.

Verder gaan in hoop en vertrouwen

Daarom durven wij te vertrouwen dat onze geliefden, die wij herdenken, geborgen zijn in dat eindeloos ruime hart van God. Omtrent hun lot mogen wij ons in geloof getroost weten, en moeten we ons geen zorgen maken. Onze grote zorg moet zijn dat wij, mensen, de rest van onze dagen op deze aarde zinvol en gelukkig met elkaar verder leven, en daartoe elkaar van harte steunen. Ook met het gemis van de dierbaren die wij moesten loslaten. *Vandaag is de eerste dag van de rest van uw leven.*

‘Allerheiligen’ vieren betekent dat wij een dankbare en weemoedige herinnering aan hen bewaren. Maar het betekent ook dat wij ons durven overleveren aan het leven hier, zoals het zich aandient. Zonder hen. Tot ook wij geroepen worden om te leven tussen die massa rond Gods troon.

(Frans Van Looveren)